

T . Y . B . A .
COMMERCE
Introduction to Management
(Paper – IV)
{ 17th Oct 2016 }

QP Code : 69750

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) Figures to **right** indicate **full** marks.
(3) Answer to **both** the sections to be written in the **same** answerbook.

Section I

1. Explain the following terms in **four to five** sentences each (any **four**) :— **8**
- (a) Policy
 - (b) Communication
 - (c) Mission
 - (d) Authority
 - (e) Unity of Command
 - (f) Administration
 - (g) Forecasting
 - (h) Human objectives.
2. Answer the following (any **two**) :— **16**
- (a) Describe the need and features of management.
 - (b) What are the various aspects of scientific management ?
 - (c) Describe Henry Fayol's principles of management.
3. Answer the following (any **two**) :— **16**
- (a) Define planning What are the steps in planning ?
 - (b) Explain the steps in the decision making process.
 - (c) Discuss organic and economic objectives of business.
4. Write short notes on (any **two**) :— **10**
- (a) Levels of management.
 - (b) Management as a profession.
 - (c) Social Responsibilities of business.

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :— **8**
- (a) Matrix Organisation
 - (b) Budgetary Control
 - (c) Line Organisation
 - (d) Centralisation
 - (e) Controlling
 - (f) Break even Analysis
 - (g) Accountability.

[TURN OVER

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :— 8
- (a) Committee organisation
 - (b) Controlling
 - (c) Break - Even Analysis
 - (d) Responsibility
 - (e) Matrix organisation
 - (f) Decentralisation
 - (g) Functional Departmentation.
6. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define delegation of authority. Describe principles of effective delegation.
 - (b) What is organising ? Explain main principles of organising.
 - (c) Distinguish between Line organisation and Staff organisation.
7. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define Span of Control. Write a note on Tall Organisation.
 - (b) Define Co-ordination. Explain the principles of co-ordination.
 - (c) What is Quality ? Discuss its importance.
8. Write a short notes on (any **two**) :— 10
- (a) Bases of Departmentation
 - (b) ISO - 9000
 - (c) Staff organisation
 - (d) Benefits of Decentralisation.
-

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावी.
 (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञांचे स्पष्टीकरण थोडक्यात लिहा (कोणत्याही चार) ८
- (अ) नेतृत्व
 (ब) उच्चस्तरीय व्यवस्थापन
 (क) सत्तासोपान
 (ड) पूर्वअंदाज
 (इ) SWOT
 (फ) वेळ अभ्यास
 (ज) नियोजनाचा आधार.
२. प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) १६
- (अ) व्यवस्थापनाची गरज व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 (ब) हेन्री फेयॉलच्या व्यवस्थापनाच्या कार्याबद्दल टीप लिहा.
 (क) शास्त्रीय व्यवस्थापनाची संकल्पना विशद करा.
३. प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) १६
- (अ) ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. ध्येयनिष्ठ व्यवस्थापनाची प्रक्रिया विशद करा.
 (ब) निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेतील टप्पे विशद करा.
 (क) उद्योगसंस्थेची विविध उद्दीष्ट्ये कोणती ?
४. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) १०
- (अ) नियोजनाचे मुद्दे
 (ब) व्यवस्थापनाचे स्तर
 (क) व्यवस्थापनाची कार्ये

[TURN OVER]

विभाग २

५. खालील संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा. (कोणत्याही चार) ८
- (अ) कमीटी संघटन
 (ब) नियंत्रण
 (क) ना-नफा-ना तोटा विश्लेषण
 (ड) जबाबदारी
 (इ) मॅट्रीक्स संघटन
 (फ) विकेंद्रीकरण
 (ड) कार्यप्रधान विभागीकरण.
६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) १६
- (अ) अधिकारप्रदान म्हणजे काय ? परिणामकारक अधिकारप्रदानातील अडचणी स्पष्ट करा.
 (ब) आयोजन म्हणजे काय ? आयोजनाच्या महत्वाच्या तत्वांची चर्चा करा.
 (क) रेखा संघटन व कर्मचारी संघटना यातील फरक स्पष्ट करा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) १६
- (अ) नियंत्रण विस्तार म्हणजे काय ? उंच संघटनेवर टीप लिहा.
 (ब) समन्वयाची व्याख्या लिहा. समन्वयाची तत्वे कोणती ?
 (क) गुणवत्ता म्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
८. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) १०
- (अ) विभागीकरणाचा आधार
 (ब) आय.एस.ओ. १०००
 (क) कर्मचारी संघटना
 (ड) विकेंद्रीकरणाचे फायदे.

T . Y . B . A .
COMMERCE
Human Resource Management
(Paper – V)
{ 18th Oct 2016 }

QP Code : 69846

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) Answers to **both** the sections to be written in the **same** answer book.

Section I

1. Explain the following terms in brief (any **four**) :- 8
(a) Human Resource Planning (b) Job Specification
(c) Induction Training (d) Reference Check
(e) Formal Interview (f) Halo Effect
(g) Human Skills (i) Paired Comparison.
2. Answer the following (any **two**) :- 16
(a) Define Human Resource Management. Discuss its scope.
(b) Describe the external sources of recruitment.
(c) Describe the steps in employee selection process.
3. Answer the following (any **two**) :- 16
(a) Discuss the various types of interviews.
(b) Explain off-the-job methods of training employees.
(c) What are the limitations of Performance Appraisal ?
4. Write Short notes (any **two**) :- 10
(a) Internal Sources of Recruitment
(b) Contents of Job Analysis
(c) Importance of training
(d) Modern Methods of performance appraisal.

Section II

5. Explain the following terms in brief (any **four**) :- 8
(a) Informal Group (b) Ego Needs
(c) Motivating Factors (d) Communication
(e) Autocratic Leader (f) Primary Group
(g) Human Relations (h) Employee Morale.
6. Answer the following (any **two**) :- 16
(a) Define 'Group' ? Describe the process of group formation.
(b) Discuss the concept of Human Relations.
(c) Define Motivation. Explain Herzberg's two-factor theory.

7. Answer the following (any two) :- 16
- Discuss the effect of low morale on the organization.
 - Describe the different means of communication in a business organisation.
 - Define Leadership. Explain any four styles of leadership.
8. Write Short notes (any two) :- 10
- Leadership Qualities
 - Maslow's Theory of Motivation
 - Limitations of Communication
 - Conflict Management.

(मराठी रूपांतर)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.
 (४) मुळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार) :- ८
(अ) मानवी संसाधन नियोजन	(ब) कार्य निकष
(क) परिचयत्माक प्रशिक्षण	(ड) संदर्भ तपासणी
(इ) औपचारिक मुलाखत	(फ) हॉलो परिणाम
(त) मानवी कौशल्य	(थ) जोडी तुलना.
२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- मानवी संसाधन व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. त्याच्या व्याप्तीची चर्चा करा.
 - भरतीच्या बहिर्गत स्रोतांची चर्चा करा.
 - कर्मचारी निवडीच्या प्रक्रियेतील टप्पे विशद करा.
३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- मुलाखतीच्या विविध प्रकारांचे वर्णन करा.
 - कामगारांच्या कामावरील प्रशिक्षणाच्या पद्धतींचे वर्णन करा.
 - कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या मर्यादा स्पष्ट करा.
४. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- १०
- भरतीचे अंतर्गत स्रोत
 - कार्यविश्लेषणाचे मुद्दे
 - प्रशिक्षणाचे महत्त्व
 - कार्यसिद्धी मूल्यमापनाच्या आधुनिक पध्दती.

[TURN OVER

५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणतेही चार) :- ८
- (अ) अनौपचारिक गट
(ब) आत्मसन्मानाची गरज
(क) अभिप्रेरणेचे घटक
(ड) संदेशवाहन
(इ) हुकुमशाही नेता
(फ) प्राथमिक गट
(त) मानवी संबंध
(थ) कर्मचारी मनोधैर्य.
६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- (अ) गटाची व्याख्या लिहा. गटाच्या निर्मितीसाठीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.
(ब) मानवीसंबंधाची संकल्पना स्पष्ट करा.
(क) अभिप्रेरणेची व्याख्या लिहा. हर्जबर्गच्या दोन घटक सिद्धांताचे वर्णन करा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :- १६
- (अ) कमी मनोधैर्याचे संघटनेवर होणाचे परिणाम विशद करा.
(ब) उद्योगसंस्थेतील विविध प्रकारच्या संदेशवहनाचे वर्णन करा.
(क) नेतृत्वाची व्याख्या लिहा. नेतृत्वाचे कोणतेही चार प्रकार विशद करा.
८. टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :- १०
- (अ) नेतृत्व गुण
(ब) मास्लोचा अभिप्रेरणा सिद्धांत
(क) संदेशवहनाच्या मर्यादा
(ड) कलह व्यवस्थापन.

T . Y . B . A .
COMMERCE
Export Management
(Paper – VI)
{ 19th Oct 2016 }

QP Code : 69957

For Regular Students]

(2½ Hours)

[Total Marks : 80

For IDOL Students]

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) **Regular Students** should attempt any **five** questions from Q. No. 1 to Q. No. 8.
(2) **IDOL Students** should attempt any **five** questions from Q. No. 1 to Q. No. 8.
(3) Question No. 9 is **compulsory** for **IDOL** Students.
(4) **Figures** to **right** indicate **full** marks.

1. (a) Define Export Management. Explain the need to export management to the exporting country and to an export firm. 8
(b) Explain the various organisation structures suitable for an export firm. 8
2. (a) Discuss the trends in composition and direction of India's foreign trade. 8
(b) Explain the reasons for India's poor share in the world trade. 8
3. (a) What are Trade Barriers ? Explain the various types of tariff barriers. 8
(b) Explain the role of WTO in International trade. 8
4. (a) Discuss the features of India's Foreign Trade policy, 2015-2020. 8
(b) Explain the role of IIFT and FIEO in export promotion. 8
5. (a) Explain in brief different modes of entry in foreign markets. 8
(b) Describe the steps in developing export marketing plan. 8
6. (a) What is meant by export pricing ? Explain the types of export quotations. 8
(b) Discuss the features of Pre-shipment finance. 8
7. (a) Explain the shipping and customs formalities in export procedure. 8
(b) Explain any five export incentives available to Indian exporters. 8
8. Write short notes on (any **four**) : 16
(a) EPC (b) IIP
(c) EXIM Bank (d) New product development
(e) Letter of credit (f) Export pricing strategies.

For IDOL Students Only :

9. Discuss any two of the following : 20
(a) Problems in International trade.
(b) Functions of Export Manager.
(c) ECGC.

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांसाठी : (२१/२ तास) (एकूण गुण : ८०)
 दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांसाठी : (३ तास) (एकूण गुण : १००)

सूचना : (१) नियमित विद्यार्थ्यांकरिता प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 (२) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांकरिता प्रश्न क्र. १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
 (३) दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांकरिता प्रश्न क्र. ९ अनिवार्य आहे.
 (४) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (५) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. (अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. राष्ट्र व उद्योगाला निर्यात व्यवस्थापनाची गरज विशद करा. ८
 (ब) निर्यात व्यापार संस्थेसाठी अनुकूल असणाऱ्या विविध संघटना बांधणी विशद करा. ८
२. (अ) भारताच्या निर्यात व्यापारी रचना व दिशा यामधील कलांची (trends) चर्चा करा. ८
 (ब) भारताचा जागतिक व्यापारातील वाटा कमी असण्याची कारणे विशद करा. ८
३. (अ) व्यापारी अडथळे म्हणजे काय ? जकाती अडथळ्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. ८
 (ब) आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील जागतिक व्यापार संघटनेची भूमिका स्पष्ट करा. ८
४. (अ) भारताच्या २०१५-२०२० च्या विदेशी व्यापार धोरणाची वैशिष्ट्ये विशद करा. ८
 (ब) निर्यात वृद्धीसाठी 'आय.आय.एफ.टी' व फी.ओ. ची भूमिका स्पष्ट करा. ८
५. (अ) जागतिक बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी असलेल्या विविध पद्धती विशद करा. ८
 (ब) निर्यात विपणन योजनेतील टप्प्यांचे वर्णन करा. ८
६. (अ) 'निर्यात किंमत' म्हणजे काय ? मुख्य निर्यात दरपत्रकांचे प्रकार विशद करा. ८
 (ब) जहाजपूर्व निर्यातीसाठी कर्जपुरवठाचे वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. ८
७. (अ) निर्यातीसाठीच्या जहाज व जकात कार्यपद्धती विशद करा. ८
 (ब) भारतीय निर्यातदाराला उपलब्ध असलेल्या कोणत्याही पाच सवलती विशद करा. ८

८. टीपा लिहा (कोणत्याही चार) :

(अ) इ. पी. सी.	(ड) नवीन वस्तु विकास
(ब) आय. आय. पी.	(इ) परपत्र
(क) आयात निर्यात बँक	(फ) निर्यात किंमत धोरणे.

१६

फक्त दूर व मुक्त अध्ययन संस्थेच्या विद्यार्थ्यांनीकरिता :

९. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (अ) जागतिक व्यापारातील अडथळे.
- (ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये.
- (क) इ.सी.जी.सी.

२०

T . Y . B . A .
COMMERCE
Introduction to Management
(Paper – IV)
{ 25th Oct 2016 }

QP Code : 69751

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) All questions are **compulsory**.
(2) Figures to **right** indicate **full** marks.
(3) Answer to **both** the sections to be written in the **same** answerbook.

Section I

1. Explain the following terms in **four** to **five** sentences each. (any **four**) 8
- (a) Leadership
 - (b) Top level management
 - (c) Scalar principle
 - (d) Forecasting
 - (e) SWOT
 - (f) Time Study
 - (g) Planning premises
2. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define the need and features of management.
 - (b) Write a note on Hentry Fayol's contribution to management.
 - (c) Explain the concept of scientific management.
3. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define MBO. Explain in detail the process of MBO.
 - (b) Explain the steps involved in decision making process.
 - (c) Discuss various objectives of business.
4. Write short notes on (any **two**) :— 10
- (a) Components of planning
 - (b) Levels of management
 - (c) Functions of management.

6. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define delegation of authority. Describe principles of effective delegation.
 - (b) Explain principles of organising.
 - (c) What is Line and Staff Organisation ? Explain how Line-Staff conflict can be resolved ?
7. Answer the following (any **two**) :— 16
- (a) Define span of control. Describe the factors affecting span of control.
 - (b) Explain importance of co-ordination.
 - (c) Explain various techniques of quality control.
8. Write a short notes on (any **two**) :— 10
- (a) Staff organisation
 - (b) Flat organisation
 - (c) ISO - 9000
 - (d) Importance of quality.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 (२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
 (३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावी.
 (४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

विभाग १

१. खालील संज्ञांचे स्पष्टीकरण चार किंवा पाच वाक्यात लिहा (कोणतेही चार) ८
- (अ) धोरण
 (ब) संदेशवहन
 (क) मूलभूत उद्दिष्ट
 (ड) अधिकार
 (इ) आदेशातील एकवाक्यता
 (फ) प्रशासन
 (ज) पूर्व अंदाज
 (ह) मानवी उद्दिष्ट्ये.
२. प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) १६
- (अ) व्यवस्थापनाची गरज व वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
 (ब) शास्त्रीय व्यवस्थापनाच्या विविध अंगांची चर्चा करा.
 (क) हेन्री फेयॉलच्या व्यवस्थापनाच्या तत्वांचे वर्णन करा.
३. प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) १६
- (अ) नियोजनाची व्याख्या लिहा. नियोजनप्रक्रियेतील टप्पे कोणते ?
 (ब) निर्णयप्रक्रियेतील टप्पे विशद करा.
 (क) उद्योगधंद्याची मुलभूत व आर्थिक उद्दिष्टांची चर्चा करा.
४. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १०
- (अ) व्यवस्थापनाचे स्तर.
 (ब) व्यवस्थापन एक व्यवसाय.
 (क) उद्योगाची सामाजिक जबाबदारी.

विभाग २

५. खालील संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा (कोणत्याही चार) :-

- (अ) मॅट्रीक्स संघटन
- (ब) अर्थसंकल्पीय नियंत्रण
- (क) रेखा संघटन
- (ड) केंद्रीकरण
- (इ) नियंत्रण
- (फ) ना नफा ना तोटा नियंत्रण
- (ड) उत्तरदायित्व

६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) अधिकारप्रदान म्हणजे काय ? परिणामकारक अधिकारप्रदानाची तत्वे विशद करा.
- (ब) आयोजनाची तत्वे विशद करा.
- (क) रेखा व कर्मचारी संघटन म्हणजे काय ? रेखा व कर्मचारी संघटनातील कलह कसे सोडवाल ?

७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) नियंत्रण विस्तार म्हणजे काय ? नियंत्रण विस्तारावर परिणाम करणारे घटक कोणते ?
- (ब) समन्वयाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (क) गुणवत्ता नियंत्रणाच्या विविध तंत्रांची माहिती द्या.

८. टिपो लिहा (कोणतीही दोन) :-

- (अ) कर्मचारी संघटना
- (ब) पसरट संघटना.
- (क) आय.एस.ओ. ९०००
- (ड) गुणवत्तेचे महत्त्व.

T . Y . B . A .
COMMERCE
Human Resource Management
(Paper – V)
{ 26th Oct 2016 }

QP Code : 69845

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. : (1) All questions are **compulsory**.
(2) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.
(3) Answers to both the sections to be written in the same answer-book.

Section- I

1. Explain the following terms in brief (**any 4**) : **8**
- (a) Human Resource Management
 - (b) Job Specification
 - (c) Induction
 - (d) Panel Interview
 - (e) Refresher Training
 - (f) Leniency
 - (g) Conceptual Skill
 - (h) Paired Comparison
2. Answer the following (**any 2**) : **16**
- (a) Discuss the Challenges of Human Resource Management due to changing business environment.
 - (b) What is Human Resource Planning? Discuss its importance.
 - (c) Define Employee Selection. Describe the steps involved in employee selection process..
3. Answer the following (**any 2**) : **16**
- (a) Discuss the guidelines for a successful interview.
 - (b) Define Training. Discuss the importance of training employees.
 - (c) Define Performance Appraisal. Describe the traditional methods of performance appraisal.
4. Write Short Notes (**any 2**): **10**
- (a) External Sources of Recruitment.
 - (b) Uses of Job Analysis.
 - (c) Managerial Skills.
 - (d) Importance of Performance Appraisal.

KQ-Con. : 3219-16.

[TURN OVER]

Section- II

5. Explain the following terms in brief (any 4) : 8
- (a) Permanent Group
 - (b) Human Relations
 - (c) Hygiene Factors
 - (d) Role Playing
 - (e) Communication
 - (f) Leadership
 - (g) Self-actualisation Needs
 - (h) Grievance
6. Answer the following (any 2) : 16
- (a) What is a Group? Describe the process of group formation.
 - (b) What do you mean by Human Relations? What are its characteristics?
 - (c) Explain Maslow's theory of motivation.
7. Answer the following (any 2) : 16
- (a) Define Morale. Discuss the factors affecting employee morale.
 - (b) Describe the various media available for business communication.
 - (c) Describe the various styles of leadership.
8. Short Notes (any 2) : 10
- (a) Leadership Roles.
 - (b) Conflict Management.
 - (c) Changing Human Needs.
 - (d) Assumptions of Theory-Y.
-

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तर-पत्रिकेत लिहा.
(४) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. खालील संज्ञांचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार):

- (अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापन
(ब) कार्य तपशील
(क) प्रतिस्थापना
(ड) मंडळ द्वारे मुलाखत
(इ) उजळणी प्रशिक्षण
(फ) सैलपणा
(ग) संकल्पनात्मक कौशल्य
(ह) जोडलेली तुलना

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- (अ) बदलत्या व्यावसायिक पर्यावरणामुळे मानवी संसाधन व्यवस्थापन येणाऱ्या आव्हानांची चर्चा करा.
(ब) मानवी संसाधन नियोजन म्हणजे काय? त्याच्या महत्त्वाची चर्चा करा.
(क) कर्मचारी निवड म्हणजे काय? कर्मचारी निवड प्रक्रियेतील टप्प्यांचे वर्णन करा.

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) :

- (अ) यशस्वी मुलाखतीसाठीच्या मार्गदर्शक तत्वांची चर्चा करा.
(ब) प्रशिक्षणाची संज्ञा लिहा. कर्मचारी प्रशिक्षणाचे महत्त्व विशद करा.
(क) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाची संज्ञा लिहा. कार्यसिद्धी मूल्यमापनाचे पारंपारिक पद्धतींचे वर्णन करा.

४. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

- (अ) भरतीचे बहिर्गत स्रोत
(ब) कार्य विश्लेषणाचे उपयोग
(क) व्यवस्थापकीय कौशल्य
(ड) कार्यसिद्धी मूल्यमापनाचे महत्त्व

विभाग - २

५. खालील संज्ञाचे थोडक्यात स्पष्टीकरण लिहा (कोणत्याही चार) : ८
- (अ) कायम गट
(ब) मानवी संबंध
(क) आरोग्यशास्त्र विषयक घटक
(ड) भूमिका वठविणे
(इ) संदेशवाहन
(फ) नेतृत्व
(ग) स्वतःची परिपूर्ती गरजा
(ह) तक्रार
६. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : १६
- (अ) गट म्हणजे काय? गट निर्मितीचे टप्पे विशद करा.
(ब) मानवी संबंध म्हणजे काय? त्याचे वैशिष्ट्ये कोणते?
(क) मास्लोचा अभिप्रेरणेचे सिद्धांत स्पष्ट करा.
७. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : १६
- (अ) मनोधैर्याची संज्ञा लिहा. कर्मचाऱ्यांच्या मनोधैर्यावर परिणाम करणारे घटक कोणते?
(ब) उद्योगधंद्यातील संदेशवहनासाठी उपलब्ध विविध माध्यमे विशद करा.
(क) नेतृत्वाचे विविध प्रकार विशद करा.
८. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) : १०
- (अ) नेतृत्वाची भूमिका
(ब) वादविवाद निराकरण
(क) बदलत्या मानवी गरजा
(ड) 'य' सिद्धांताची गृहीतके

T . Y . B . A .
COMMERCE
Export Management
(Paper – VI)
{ 27th Oct 2016 }

QP Code : 69956

REGULAR STUDENT (2½ Hours) [Total Marks : 80
IDOL STUDENT (3 Hours) [Total Marks : 100

- N.B. : (1) **Regular** students should attempt any **five** question from Q.1 to Q.8.
(2) **Idol** students should attempt any **five** question from Q.1 to Q.8.
(3) **Q.No. 9 is compulsory** fo IDOL student only.
(4) **Figures** to the **right** indicate **full** marks.

1. (a) Define Export management. Explain the need for export management to exporting county and a firm. 8
(b) State and explain functions of export manager. 8
2. (a) Discuss in detail various trends in India's export trade since independence. 8
(b) Explain the reasons for India's poor share in the world trade. 8
3. (a) Define International trade. Explain various problems in international trade. 8
(b) Distinguish between Tariff and Non-tariff barriers. 8
4. (a) Discuss the objectives and main highlights of Foreign Trade Policy 2015-2020. 8
(b) Explain the role of Export Promotion Council in export promotion 8
5. (a) Explain various modes of entry in foreign market. 8
(b) Explain the concept of product Life cycle and product branding with respect to export market. 8
6. (a) What do you mean by export pricing? Discuss the factors affecting export pricing. 8
(b) What do your mean by packing credit? Discuss its important features. 8

KQ-Con. 3489-16.

[TURN OVER

7. (a) Discuss pre- shipping and post-shipment stages in export procedure. 8
- (b) Explain main incentives available to Indian exporter. 8
8. Write short notes on any **four** of the following :- 16
- (a) Registration formalities for export firm
 - (b) Role of WTO in international trade
 - (c) European Union
 - (d) New product Development
 - (e) ECGC
 - (f) FIEO
- (only for IDOL student)**
9. Discuss any **two** of the following :- 20
- (a) Organisation structures for an export firm
 - (b) Export price quotations
 - (c) Export market plan.
-

QP Code : 69956

3

(मराठी रूपांतर)

नियमित विद्यार्थ्यांकरिता (२½ तास) (एकूण गुण : ८०)
दूरस्थ संस्थेच्या विद्यार्थ्यांकरिता (३ तास) (एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) नियमित विद्यार्थ्यांनी प्रश्न क्र १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवणे.
(२) दूरस्थ शिक्षण संस्थेच्या विद्यार्थ्यांना प्रश्न क्र १ ते ८ मधील कोणतेही पाच प्रश्न सोडवणे. ?
(३) दूरस्थ शिक्षण संस्थेच्या विद्यार्थ्यांना प्रश्न क्र. ९ सोडवणे आवश्यक आहे.
(४) उजव्या बाजूचे अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
(५) मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत.

१. (अ) निर्यात व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. निर्यात व्यवस्थापकाची देशाला व निर्यात संस्थेला असणारी गरज विशद करा. ८
(ब) निर्यात व्यवस्थापकाची कार्ये विशद करा. ८
२. (अ) स्वातंत्र्यानंतरच्या काळातील भारताच्या निर्यात व्यापाराच्या कालांची चर्चा करा. ८
(ब) भारताच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील हिस्सा कमी असण्याची कारणे विशद करा. ८
३. (अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची व्याख्या लिहा. आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील विविध अडचणी विशद करा. ८
(ब) जकाती व बिगरजकाती अडथळ्यांमधील फरक स्पष्ट करा. ८
४. (अ) विदेशी व्यापार धोरणे २०१५-२०२० ची उद्दिष्ट्ये व वैशिष्ट्ये विशद करा. ८
(ब) निर्यात वृद्धिमंडळाची निर्यात वृद्धीतील भूमिका स्पष्ट करा. ८
५. (अ) विदेशी बाजारपेठेत शिरकाव करण्यासाठी असणाऱ्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा. ८
(ब) वस्तु जीवनचक्र व वस्तु मुद्रांकन या संकल्पना विदेशी बाजारपेठेच्या संदर्भात विशद करा. ८
६. (अ) निर्यात किंमत धारेण म्हणजे काय? निर्यात किंमतीवर परिणाम करणाऱ्या विविध घटकांचे वर्णन करा. ८
(ब) बांधणी कर्जपुरवठा म्हणजे काय? बांधणी कर्जपुरवठ्याची विविध वैशिष्ट्ये विशद करा. ८

KQ-Con. 3489-16.

[TURN OVER

७. (अ) निर्यात प्रक्रियेतील जहाजात माल भरण्यापूर्वी व जहाजात माल भरल्यानंतरच्या टप्प्यांचे वर्णन करा. ८
- (ब) भारतीय निर्यातदराला उपलब्ध असणाऱ्या विविध सवलती विशद करा. ८
८. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा. १६
- (अ) निर्यात उद्योगासाठी संस्थेसाठी नोंदणी प्रक्रिया
- (ब) जागतिक व्यापार संघटनेची आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील भूमिका
- (क) युरोपीयन युनीयन
- (ड) नवीन वस्तू विकास
- (इ) इ.सी.जी.सी
- (फ) फी.ओ.
- (फक्त दूरस्थ शिक्षणसंस्थेच्या विद्यार्थ्यांकरिता)
९. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर चर्चा करा. २०
- (अ) निर्यात उद्योगसंस्थेसाठी संघटनाबांधणी
- (ब) निर्यात किंमत दरपत्रक
- (क) निर्यात विपणन योजना

.....